

A photograph of a busy city street at night. The street is wet and reflects the lights from buildings and street lamps. In the foreground, a person in a dark jacket is operating a professional video camera on a tripod. To the left, two cyclists are riding past. In the center, a person in a light-colored trench coat stands looking towards the camera. To the right, a person in a blue jacket with 'NATTEVÆRT' written on the back is visible. The background is filled with the blurred lights and signs of a city at night, including a 'TUBAI' sign and a 'GOLDEN' sign.

Afrapportering

af Københavns Kommunes
Restaurations- og nattelivsplan
og Handleplan for nedbringelse
af gener fra nattelivet

December 2019

Afrapportering på Restaurations- og Nattelivsplan og Handleplan for at nedbringe gener fra nattelivet 2019

Indhold

Arbejdet hen imod balance i nattelivet 2019	2
1. Dialog og partnerskaber	3
1.1. Forsøg med Natteværter i 2019.....	3
1.2. Forlængelse af Natteværterne i 2020.....	3
1.3. Samarbejde med erhvervsliv om forsøg i nattelivet	4
1.4. Dialog med beboere.....	4
1.5. MONICA – Det europæiske lydprojekt.....	5
1.6. Samarbejde imellem myndigheder.....	5
2. Styrket bevillingspraksis og digitalisering.....	6
2.1. Statistisk publikation til Bevillingsnævnet	6
2.2. Bevillingsnævnet på digital dagsorden (First Agenda).....	7
2.3. Optimering af sagsgange	7
3. Støjvagtens indsats i 2019	7
3.1. Restaurationsforskriften	9
3.2. Udendørsserveringer	10
3.3. Skiltning med ordensreglementer	10
3.4. Forskrift for udendørs musikarrangementer	11
4. En ren by.....	11
4.1. Renovering af toiletter	11
4.2. Løbende vedligehold og reparationer af toiletter	11
4.3. Renhold og spuling.....	11
4.4. Hyppigere tømning og udskiftning af affaldskurve.....	12
4.5. Nye tiltag mod affald i nattelivet	12
4.5.1. Partnerskab med restauratører i Vestergade	13
4.5.2. Nyt kapacitetsudvidende byudstyr	13
4.6. Forsøg med mobile toiletter	13
5. Tryghed og inklusion.....	13
5.1. Ansvarlig udskænkning og alkoholkultur	13
5.2. Bekæmpelse af diskrimination.....	14

Arbejdet hen imod balance i nattelivet 2019

Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen har i fællesskab arbejdet videre med restaurations- og nattelivet i 2019.

Udgangspunktet for forvaltningernes arbejde er Restaurations- og Nattelivsplanen, som blev vedtaget d. 24. august 2017 samt Handleplanen for at nedbringe gener fra nattelivet, som blev udmøntet med kommunens budget for 2018, for perioden 2018-2021. Med denne afrapportering samler forvaltningerne op på arbejdet i 2019.

Arbejdet med styrket bevillingspraksis, støjvagter og renhold blev med god opbakning videreført i 2019. Derudover har Natteværterne i 2019 været et væsentligt nyt bidrag i bestræbelserne på at skabe bedre balance i Københavns natteliv. Natteværterne startede året på forsøgsbasis, men ordningen blev i første omgang forlænget året ud, og fik med budget 2020 en bevilling på 1,3 mio. kr., som sørger for, at Natteværterne også er i gang hele 2020. Ved at være synlige og opsøgende i nattelivet, har Natteværterne bidraget til at håndtere uhensigtsmæssig og generende adfærd.

Københavns Kommune arbejder med værtskab omkring havnen, på gaderne og i kommunens institutioner. Det skal ses som en service til borgere og virksomheder, og understøtte god dialog. Denne tilgang blev udvidet til byens natteliv i 2019 - i godt samarbejde med politi og de erhvervsdrivende - med introduktionen af Natteværterne.

2019 har også budt på opstilling af midlertidige toiletter i sommermånederne samt ekstra affaldsbeholdere og samarbejde med restauratører om disse i Vestergade. Dette arbejde vil blive videreført i 2020 i samarbejde mellem forvaltningerne og andre parter.

Den nuværende Restaurations- og Nattelivsplan fra 2017 har været retningsgivende for vores indsats indtil nu. Borgerrepræsentationen besluttede med planen, at den skal revideres én gang i hver valgperiode. Eftersom næste kommunalvalg finder sted d. 16. november 2021, skal vi allerede i 2020 starte dialogen med nattelivets aktører om de tiltag, der har virket siden 2018 og de tiltag som fortsat mangler.

Den 3. marts 2020 afholdes et dialogmøde om nattelivet, hvor kultur- og fritidsborgmesteren, teknik- og miljøborgmesteren, sundheds- og omsorgsborgmesteren og nattelivets aktører deltager sammen med beboerforeninger i Indre By. Dialogmødet skal bl.a. give os nogle pejlemærker i forhold til det videre arbejde med at revidere kommunens restaurations- og nattelivsplan.

2020 bliver dermed året, hvor vi sammen skal finde nye løsninger, som både tilgodeser udviklingen af et alsidigt og interessant natteliv, og samtidig sikrer, at byens beboere ikke plages af støj og møg i gaderne.

Vi ser frem til samarbejdet i 2020.

Styregruppen for nattelivet, januar 2020

Michel Schilling / Thomas Jakobsen

1. Dialog og partnerskaber

1.1. Forsøg med Natteværter i 2019

For at afprøve, om en ny kommunal værtsfunktion kunne medvirke til at nedbringe gener fra nattelivet i Indre By, har der fra 15. marts til og med 8. juni 2019 forsøgsmæssigt været Natteværter på gaden i Københavns Indre By fredag og lørdag i tidsrummet 22 til 06. Den 19. juni 2019 besluttede Kultur- og Fritidsudvalget at forlænge forsøget fra den 16. august til og med 21. december 2019.

I perioden har Natteværterne adresseret uhensigtsmæssig og generende adfærd i nattelivet gennem opsøgende dialog med gæster, og ved at være synlige i nattelivet. Derudover har Kultur- og Fritidsforvaltningen brugt Natteværternes observationer og indsigter fra nattelivet som knudepunkt for en intensiveret strategisk koordination blandt nattelivets professionelle og offentlige aktører, omkring udviklingen af langsigtede løsninger på nattelivets udfordringer. Et samarbejde, der blandt andet har involveret brancheforeningerne Danmarks Restauranter og Caf er (DRC) og HORESTA, Politiet, beboer, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Forsøget med Natteværter er overordnet blevet positivt modtaget blandt aktørerne i nattelivet. Kommunale Natteværter l ser ikke alle de problemer og gener, som nattelivet skaber i Indre By med ét slag. Forsøget viser dog, at Natteværterne kan være et effektivt redskab i bestræbelserne på at opnå en mere hensynsfuld og hensigtsmæssig adfærd blandt gæsterne i nattelivet. I forsøgsperioden er Natteværterne blevet mødt af et natteliv, der overvejende består af glade og feststemte unge.

Forsøget viser, at Natteværternes tilstedeværelse har en positiv effekt på gæsternes adfærd, selvom Natteværternes radius er begrænset. Beboerne har ikke tilkendegivet nogen mærkelig reduktion i antal eller grad af gener i forsøgsperioden, men er positive over for potentialet i en længerevarende l sning. Natteværternes egne erfaringer fra interaktionerne med gæsterne peger på, at tilstedeværelsen af værter og deres dialogiske tilgang, over en længere periode, vil kunne påvirke adfærden blandt nattelivets gæster generelt. Således peger beboerne i deres vurdering også på, at der, ved en varig ordning, b r være flere værter til stede på et større område i byen.

Derudover viser forsøget, at Natteværterne kan styrke samarbejdet mellem nattelivets aktører – om dagen såvel som natten. De primære kilder til gener – støj, affald og urin - kan kun afhjælpes, hvis de adresseres direkte i nattelivet og gennem en koordineret indsats mellem alle aktører i nattelivet i dagtimerne. N r observationerne fra nattelivet bruges til at udvikle konkrete handlinger og løsninger i dagtimerne, bliver samarbejdet mellem relevante aktører, internt som eksternt i Københavns Kommune, mere smidigt og effektivt.

Politiet, repræsentanter for dørmænd og branchen omkring nattelivet i Indre By ser positivt på Natteværterne, og ser gerne, at l sningen gøres varig, samt at den anvendes til at styrke samarbejdet blandt nattelivets aktører.

Natteværterne kan være  t tiltag, der kan påvirke adfærden i nattelivet i en positiv retning, men initiativet kan ikke stå alene.

1.2. Forlængelse af Natteværterne i 2020

Ved forhandlingerne om Budget 2020 blev der afsat 1,3 mio. kr. til at bevare Natteværterne i hele 2020. Midlerne dækker over alle omkostninger (uniformer, lokaler, undervisning etc.) forbundet med at have 2 værter på gaden fredag og lørdag i tidsrummet 22-06 i 52 uger inklusive omkostninger til den styrkede koordinering.

Derudover har brancheforeningen DRC givet tilsagn om en donation til ordningen på 500 t.kr., hvilket vil gøre det muligt at udvide ordningen med yderligere to værter i ca. 40 weekender. Kultur- og Fritidsforvaltningen vil fortsætte dialogen med andre relevante aktører som Salling Group, 7-eleven og Carlsberg Group om mulige yderligere donationer til Natteværterne.

I samarbejde med Politiet, dørmænd og barer og caféer i Indre By, er Kultur- og Fritidsforvaltningen p.t. i færd med at udarbejde en plan for, hvorledes den bemanning, der er mulig i kraft af de tilgængelige ressourcer, anvendes mest hensigtsmæssigt. Der er weekender, som erfaringsmæssigt er meget rolige, hvor der ikke er behov for Natteværternes tilstedeværelse (f.eks. den første weekend efter nytår) samt weekender, hvor der er behov for mange Natteværter (f.eks. J-dag).

I løbet af 2020 vil Kultur- og Fritidsforvaltningen fortsætte arbejdet med at justere og optimere Natteværternes rolle i nattelivet således, at deres adfærdsoptimerende rolle forstærkes. Ligeledes vil den koordinerende indsats, der samler nattelivets aktører i et effektivt samarbejde, blive videreført.

1.3. Samarbejde med erhvervsliv om forsøg i nattelivet

Styregruppen for Restaurations- og Natteliv har nedsat en arbejdsgruppe på tværs af Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen, der skal arbejde målrettet med at finde løsninger inden for de primære områder ud over støj, der skaber gener for beboerne i forbindelse med nattelivet: affald, urin og trafik.

På den baggrund har arbejdsgruppen i samarbejde med tre barer i Vestergade iværksat et forsøg, hvor barerne hjælper til med at øge kapaciteten af affaldsbeholdere i Vestergade i de travle timer af natten. Konkret har de tre barer fået stillet affaldsposer samt mobile affaldsstativer til rådighed, som de stiller ud på gaden når nattelivet begynder at tage til. Der er opstillet en affaldscontainer på Gammel Torv til fyldte affaldsposer, og der er indgået en aftale med barerne om, at Natteværterne hjælper dem med at skifte og komme af med fyldte poser. I praksis viser det sig dog, at det er barerne selv, der står for tømningen af stativerne.

Derudover har arbejdsgruppen arbejdet med midlertidige pissoirs i området omkring Vestergade, Gammel Torv og Bispetorvet.

1.4. Dialog med beboere

Samarbejdsforum for Nattelivet har afholdt fire møder i 2019. Dialogen har til formål at skabe størst mulig balance og grundlag for sameksistens for natteliv og beboere. Samarbejdsforum for Nattelivet har bl.a. drøftet følgende emner i 2019:

- Natteværter i Indre By
- Barbusser og beerbikes
- Turister og hoteller
- Input til nyt dialogmøde med borgmestrene
- Trafikreduktion i Middelalderbyen
- Regler om støjmålinger

1.5. MONICA – Det europæiske lydprojekt

Der er store ligheder imellem de europæiske storbyers nattelivsgener. Det er derfor vigtigt, at København engagerer sig i internationale projekter og modtager viden om de løsninger, som udvikles og har succes i andre europæiske storbyer.

MONICA er et EU-projekt, som undersøger og afprøver, hvordan man med teknologiske løsninger afskærmer lyd fra koncerter og store begivenheder i byen. Lyd kan styres, så den bliver en bedre oplevelse for publikum, men også så naboerne generes mindre.

Samtidig skal teknologien udnyttes til at højne sikkerheden blandt publikum. De forskellige løsninger bliver demonstreret ved store events i seks europæiske storbyer i løbet 2018 og 2019: København (i Tivoli), Torino, Lyon, Leeds, Hamborg og Bonn.

Udover de programsatte events i bl.a. Tivoli, vil Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen i 2019 samarbejde om at overføre erfaringer og løsningsmodeller fra MONICA-projektet til Københavns natteliv.

I forbindelse med en gadefest i Istedgade den 8. september 2019, har Teknik- og Miljøforvaltningen sammen med Kultur- og Fritidsforvaltningen opsat måleudstyr på tre lokationer, der har registreret lydniveauet (dB) i en fireugers periode. Datagrundlaget skal bruges til regulering og udvikling af smartere løsninger til støjreduktion og flytning af menneskemængder jf. målet om at nedbringe generne fra "festen i gaden". I samme ombæring har Megafon udført en spørgeskemaundersøgelse, der har spurgt beboere om deres oplevelse af arrangementet. MONICA-projektet har finansieret aktiviteterne.

Spørgeskemaundersøgelsen fandt blandt andet, at der var meget lille modstand fra beboernes side i forhold til, at kommunen opsætter den type af udstyr, der kan registrere støjniveauet.

Den 30. november 2019 har DTU udført et pilotforsøg med deres 'Adaptive Sound Field Control' under arrangementet SOUND ved Roskilde Festival Højskole. Kultur- og Fritidsforvaltningen overværede forsøget.

MONICA-projektet er p.t. på vej mod sin afslutning. Projektet er netop blevet forlænget til og med udgangen af april 2020, dog uden, at der følger yderligere finansiering med.

1.6. Samarbejde imellem myndigheder

Styregruppen for nattelivet har afholdt i alt fem møder i 2019. Styregruppen har bl.a. drøftet og koordineret tiltag vedrørende:

- Restaurationsforskrift og forskrift for udendørs musikarrangementer
- Natteværter i Indre By
- Forsøg med trafik, affald og toiletter i belastede områder
- MONICA-projektet
- Dialogmøde med nattelivets aktører i 2020 mv.

Bevillingsnævnets sekretariat, Center for Miljøbeskyttelse og bevillingspolitiet har derudover afholdt 5 koordinationsmøder i 2019. Møderne har primært drejet sig om dialog om komplicerede bevillingsager, drøftelse af arbejdsgange og opgavesnit, samarbejde om digitalisering mv.

2. Styrket bevillingspraksis og digitalisering

Forvaltningerne har også i 2019 arbejdet med digitalisering og styrket dokumentation for sagsbehandlingen, som ligger til grund for Bevillingsnævnets afgørelser.

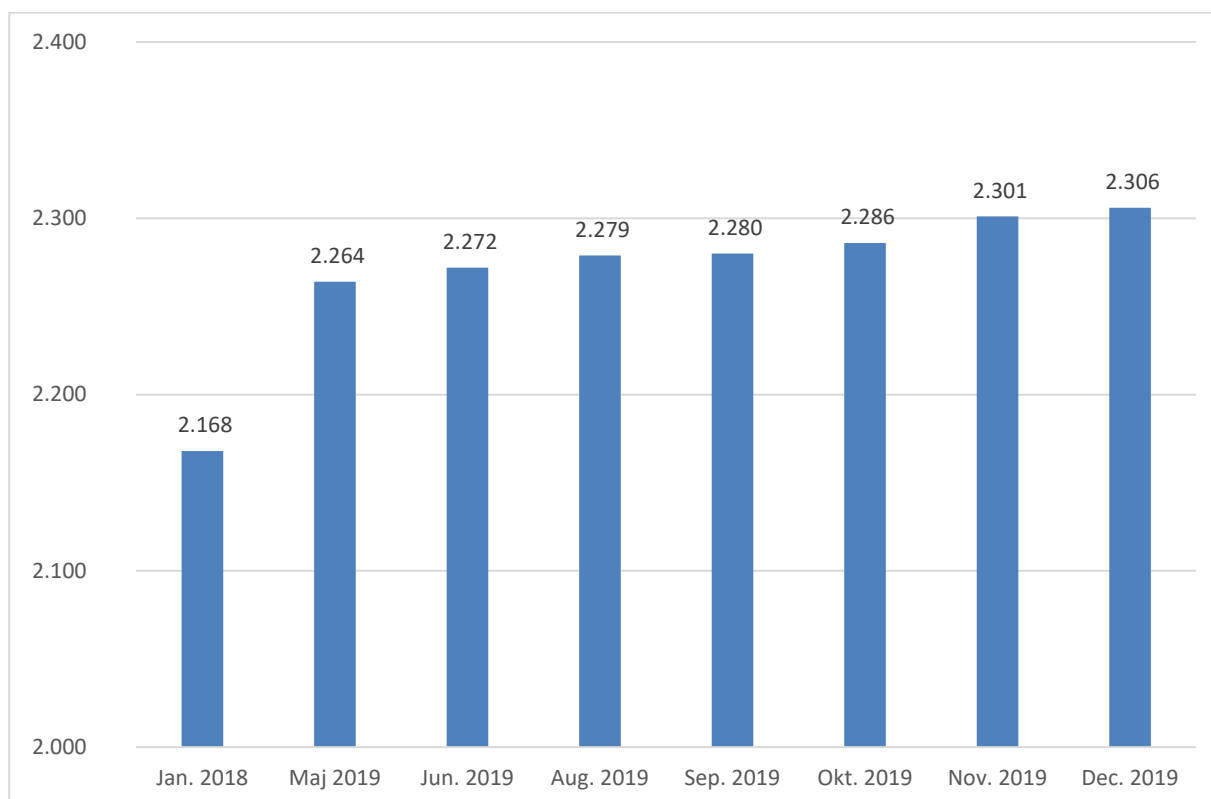
Kultur- og Fritidsforvaltningen har arbejdet med styrket bevillingspraksis og digitalisering i tre spor, som beskrives i det følgende.

2.1. Statistisk publikation til Bevillingsnævnet

På baggrund af Restaurations- og Nattelivsplan 2017, har Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejdet med at styrke dokumentationsgrundlaget for Bevillingsnævnets arbejde. En del af dokumentationen har drejet sig om at analysere generne fra nattelivet - f.eks. analysen af Middelalderbyen. En anden del har drejet sig om at styrke sagsbehandlingen af alkoholbevillinger. Et vigtigt element heri er at få et løbende overblik over antallet af alkoholbevillinger og nattilladelser. Forvaltningen har på den baggrund udarbejdet Statistik over alkoholbevillinger og nattilladelser.

Statistik over alkoholbevillinger og nattilladelser er et bidrag til belysningen af nattelivet i København. Formålet med statistikken er at beskrive antallet af alkoholbevillinger og nattilladelser over tid med et særligt fokus på de områder, som er omfattet af en restriktiv praksis for nattilladelser dvs. Middelalderbyen og dele af Indre Nørrebro. Af diagrammet herunder fremgår udviklingen af det samlede antal alkoholbevillinger i København.

Figur 1: Antal alkoholbevillinger i København 2018-2020

Kilde: Bevillingsnævnets sekretariat, 21. januar 2020

Af statistikpublikationen fremgår det bl.a. at:

- Antallet af serveringssteder med alkoholbevilling i København er steget fra 2.168 den 1. januar 2018 til 2.306 serveringssteder den 1. januar 2020 svarende til 138 serveringssteder eller 6,4 pct. En væsentlig del af stigningen kan tilskrives opblomstringen af madmarkeder, hvor mange små forretninger får alkoholbevillinger til én adresse.
- Indre By og Vesterbro tegner sig for ca. 60 pct. af alkoholbevillingerne i København. Valby, København NV, Vanløse, Brønshøj og København SV har tilsammen ca. 12 pct. af alle alkoholbevillinger.
- I området med restriktiv praksis i Indre By er antallet af serveringssteder med nattilladelse til kl. 01.00 steget med tre i perioden 1. januar 2018 – 1. september 2019. Antallet af nattilladelser til kl. 02.00 og 03.00 er steget med henholdsvis fire og otte i samme periode. Nattilladelser til kl. 04.00 er faldet med fire og antallet af nattilladelser til kl. 05.00 er uændret i perioden.

Statistik over alkoholbevillinger og nattilladelser er en fast halvårlig publikation til Bevillingsnævnet.

2.2. Bevillingsnævnet på digital dagsorden (First Agenda)

Bevillingsnævnet betjenes nu på samme måde som Borgerrepræsentationen og de politiske udvalg. Medlemmer af Bevillingsnævnet har siden Bevillingsnævnsmødet i juni 2019 modtaget dagsorden og mødemateriale i First Agenda.

Det betyder, at medlemmerne kan tilgå sagerne via internettet og anvende tablets eller PC på møderne. Bevillingsnævnet har dermed oplevet en forbedret service og der spares samtidig ressourcer til print og papir.

2.3. Optimering af sagsgange

Som en del af det tredje spor i arbejdet med digitalisering og styrket sagsbehandling i Bevillingsnævnets arbejde, har Sekretariatet arbejdet løbende på at gøre sagsbehandlingstiden kortere og samtidig forbedre kvaliteten af hver enkelt sag.

Dette er sket gennem optimering af sagsgange og dele af sagsbehandlingen, som er knyttet til den digitale betjening af nævnet. Til at understøtte dette arbejdes der i 2020 med udvikling af standardmateriale og -procedurer til sagsbehandling, som skal sikre ensartet kvalitet og styrket vidensdeling.

3. Støjvagtens indsats i 2019

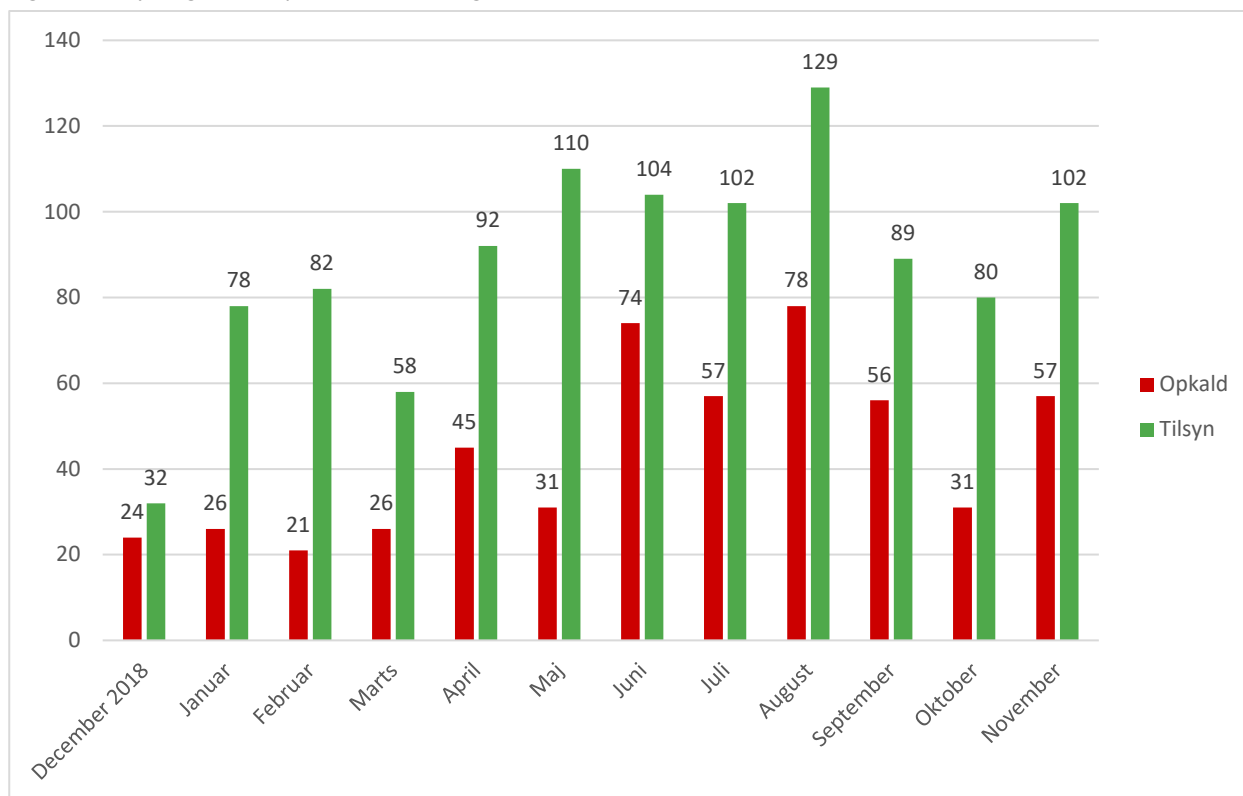
Støjvagten har i 2019 videreført tilsynsarbejdet med bl.a. restaurationer og spillesteder, for at forebygge og sikre regulering af akutte gener i forbindelse med støj i nattelivet.

Støjvagten har i 2019 ført tilsyn torsdage i sommerperioden fra kl.19-01 og fredage og lørdage fra kl.21-03 hele året. I disse perioder er der mulighed for, at borgerne kan ringe til støjvagterne med akutte støjproblemer.

I nedenstående figur vises fordelingen af klager indtelefoneret til støjvagten i nattetimerne fordelt efter måneder.

Figur 1: Tilsyn og antal opkald til nattevagten 2019

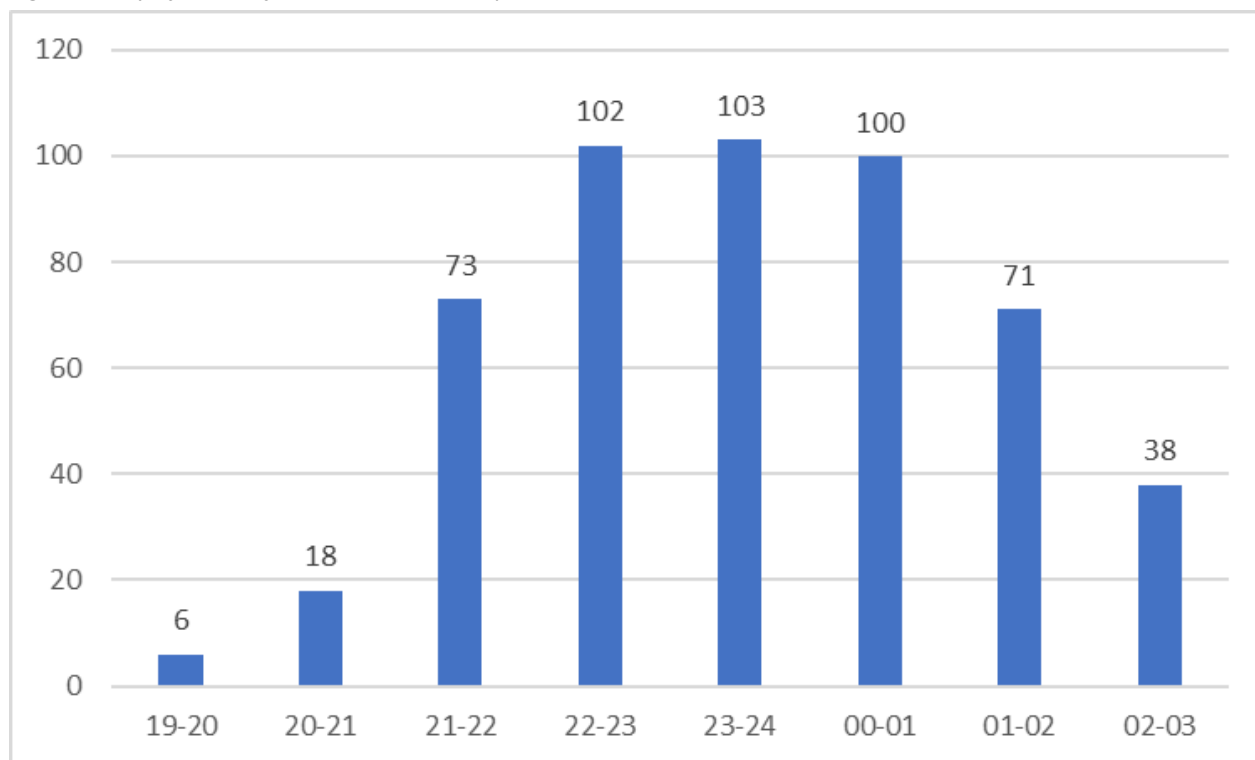
Kilde: Center for Miljøbeskyttelse. Modtagne opkald under støjvagtens weekendvagter. Opgjort den 1. december 2019.

Udover tilsyn på baggrund af opkald fra borgere til vagttelefonen har støjvagterne også ført planlagte nattilsyn for at tjekke op på driften på igangværende sager (den grønne søjle). Der er løbende fulgt op på tidligere sager og ført kampagner i særligt udfordrende områder.

Dertil er der ført tilsyn med bl.a. koncepter i forbindelse med bevillingssager, hvor Støjvagten nu udtaler sig til Bevillingsnævnet ved alle ansøgninger om nattilladelse og alkoholbevillinger. Derved kommer støjvagtens erfaringer og konkrete tilsyn på restauranterne med i indstillinger til Bevillingsnævnet. Endelig har Støjvagten hjulpet Bevillingsnævnets sekretariat og Politiet med at være deres øjne og ører i nattelivet, herunder konstateret om der f.eks. holdes for længe åbent på restauranter.

I nedenstående figur vises fordelingen af klager indtelefoneret til støjvagten i nattetimerne fordelt efter tidsrum.

Figur 2: Tilsyn fordelt efter anmeldelsestidspunkt

Figur 2: Antal nattelivsopekald fordelt på tidspunkter. Samlet for perioden 1. januar- 1. december 2019.

Med to nye forskrifter (Restaurationsforskriften og Musikforskriften) har Støjvagten i 2019 haft et særligt fokus på at sikre, at de nye regler bliver forstået og håndhævet.

Samlet set oplever Støjvagten et marginalt fald i de restaurationsrelaterede støjklager fra 2018 til 2019, men det kan ikke entydigt konkluderes, at det skyldes Støjvagtens indsats. 2018 var et usædvanligt varmt år med ekstraordinært mange henvendelser, mens antallet af klager i 2019 ligger højere end 2017 og årene før. Generelt har udviklingen de seneste mange år betydet flere klager i takt med flere beboere og mere natteliv i byen, og det er for tidligt at konkludere, at den udvikling er vendt. Det er også væsentligt at huske, at klager og støjgener ikke er det samme. Der er således mange borgere, som er generede, uden at de kontakter myndighederne, og modsat er der henvendelser fra generede borgere, hvor støjgrænserne og reglerne reelt ikke er overtrådt.

Det er Teknik- og Miljøforvaltningens vurdering, at Støjvagten er en god og effektiv måde at reducere støjgener på, da de akutte tilsyn muliggør konstatering af forholdene på stedet og tit mindskning af støjen (f.eks. fra en åbentstående dør). De borgere, der har benyttet sig af vagttelefonen, har generelt meldt tilbage, at de sætter stor pris på den hurtige service. Borgerne giver generelt udtryk for, at deres gener tages alvorligt. I det omfang, hvor det er muligt, udbedres problemerne med det samme.

Den generelt set positive respons fra både borgere og erhvervsdrivende er også i 2019 et tilfredsstillende resultat af Støjvagtens arbejde.

3.1. Restaurationsforskriften

Den 13. december 2018 blev en revideret forskrift for indretning og drift af restaurationer i Københavns Kommune vedtaget af Borgerrepræsentationen, med følgende centrale ændringer:

1. Etablering af lydsluser i alle nyetablerede restaurationer der spiller højere end baggrundsmusik.

2. Forbud mod afspilning af musik ved udeserveringer.
3. Der hvor der spilles højere end baggrundsmusik, skal musikanlæg indreguleres, blokeres og plomberes.

Teknik- og Miljøforvaltningen har arbejdet målrettet med implementeringen af den nye forskrift, hvor særligt forbuddet om musikafspilning ved udeserveringer har været i fokus. Dette har afhjulpet gener fra flere restaurationer, der har haft højtalere ved udendørsserveringen eller fester på tagterrasser.

Teknik- og Miljøforvaltningen vurderer, at restauranterne generelt efterlever forskriften, og at de vedtagne stramninger har kunne implementeres uden større problemer for restauratørerne. Overordnet bevirker forskriften, at der er godt styr på de gener, der er forårsaget af restaurationsdriften.

3.2. Udendørsserveringer

Teknik- og Miljøudvalget har den 23. april 2018 vedtaget stramninger af reglerne for udendørsserveringer. Stramningen drejer sig bl.a. om at sikre, at udendørsmøblerne pakkes forsvarligt ned og væk.

Hvis restauranternes udeserveringer, efter vejledning om reglerne, fortsat opstilles i strid med vilkårene for deres tilladelse til udeservering, kan enten arealet eller sluttidspunktet for opstillingen af udeserveringen indskrænkes. Hvis en restauratør fratages tilladelsen til udeservering, kan serveringsstedet udelukkes fra at få en ny tilladelse i et år. Stramningerne trådte i kraft den 1. juni 2018, hvorefter de har givet retning til sagsbehandlingen og forvaltningens tilsyn med udeserveringer.

Fra 2019 har forvaltningen haft øget fokus på at få udendørsmøblerne i alle nye ansøgninger tilpasset de skærpede krav. Dette er foregået via dialog og vejledning. Det er ikke muligt at konkludere på en eventuel effekt i nattelivet ud fra tilsynets registreringer.

Dog opleves der færre problemer med udeserveringer siden stramningerne trådte i kraft. Med den dialogsgende tilgang og skærpet fokus på bestemte udeserveringer på især Vesterbro, Nørrebro og i Indre By, er regeloverholdelsen generelt blevet forbedret.

De vedtagne stramninger har endnu ikke ført til indskrænkninger af arealer eller sluttidspunkter for udeserveringen. Det har heller ikke ført til fratagelse af tilladelser og den deraf følgende udelukkelse fra at kunne få en tilladelse til udeservering i et år.

Derimod opleves en højere grad af lovliggørelse af udeserveringsforhold, hvor der ved tilsyn er blevet vejledt i at søge om tilladelse og følge vilkår for tilladelsen til udeservering.

3.3. Skiltning med ordensreglementer

Siden 30. maj 2018 har der på det kommunale område i Havneparken været opsat et skilt med skærpede ordensregler for ophold i Havneparken. Dette omfatter bl.a. et forbud mod at afspille musik efter kl. 22, da det særligt var de mobile musikanlæg, der oplevedes generende i nattetimerne.

Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke specifikt undersøgt, om beboerne mærker en forskel, men støjvagten har i 2019 registreret færre anmeldelser om musikstøj i Havneparken i nattetimerne. Det kan dog ikke alene henføres som følge af skiltningen, da vejret og politiets tilstedeværelse også er vigtige parametre.

Nærpolitiet har heller ikke oplevet en egentlig effekt af skiltene, selvom der ifølge politiet har været tale om en rolig sommer. Nærpolitiet har i sommeren 2019 øget politiets tilstedeværelse væsentligt, hvilket formentlig har haft den positive effekt. Trods skiltet, har politiet været tilkaldt en del gange i løbet af sommeren 2019 vedrørende høj musik. Alle gange har de unge mennesker fulgt politiets anvisninger og behovet for yderligere tiltag har ikke været relevant.

Det er på den baggrund tvivlsomt, om skiltet har haft en egentlig effekt, der kan videreføres til andre parker.

3.4. Forskrift for udendørs musikarrangementer

Den 28. marts 2019 vedtog Borgerrepræsentationen en revideret forskrift for udendørs musikarrangementer. Hovedformålet med forskriften er at begrænse støjgener ved udendørs musikarrangementer, som afholdes i parker, på byens pladser og andre lokaliteter i Københavns Kommune. Forskriftens gyldighedsområde er udvidet til at gælde både kommunale, statslige og private arealer.

Musikforskriften er ændret således, at den nu omfatter alle arrangementer indeholdende musikafspilning, også sportsarrangementer og andet, hvor der i større eller mindre grad benyttes musik som stemningsskaber. Dertil er indført sluttidspunkter, der begrænser arrangementerne til at slutte kl. 22 i hverdage og kl. 24 fredag og lørdag. Til gengæld er støjgrænserne lempet på de fleste arealer.

4. En ren by

4.1. Renovering af toiletter

I budget 2018 blev der bevilliget 2,5 mio. kr. i anlæg i 2018 til renovering af ubemandede toiletter. I januar 2018 blev der udarbejdet en rækkefølgeplan for renovering af 45 udpegede toiletter. Målet var, at de udpegede toiletter skulle være renoveret i løbet af 2018.

Projektet blev pr. 1. oktober 2018 sat i bero pga. anlægsstop - foreløbigt for 2018. Der er anvendt 1 mio. kr. af de bevilgede midler, og 15 ud af de 45 toiletter er renoveret. De 15 gennemførte renoveringer er udført primært på Amager og i yderområderne af Østerbro og Bispebjerg og et enkelt på Nørrebro. Der er nu givet nye anlægsmåltal til indsatsen og renoveringen af toiletterne genoptages derfor i 2020.

4.2. Løbende vedligehold og reparationer af toiletter

I budget 2018 blev der afsat 1,3 mio. kr. i service i 2018 og 1,5 mio. kr. i 2019 og frem, til løbende vedligehold og reparationer af offentlige toiletter. Målet er, at tiden, hvor de 130 ubemandede toiletter må holdes lukket på grund af driftsproblemer, er reduceret.

Vedligeholdelsesindsatsen er fra januar 2018 øget, svarende til de midler, der er bevilget. Der er ikke foretaget målinger af lukketid specifikt i forhold til nattelivspakken. Men der bliver lavet årlige kvalitetsmålinger af toiletter uden opsyn. Her fremgår det, at tilgængeligheden blev øget med 4% fra 2017 til 2018. I 2019 steg tilgængeligheden med yderligere 2%.

4.3. Renhold og spuling

I budget 2018 blev der bevilliget 1,3 mio. kr. i service til renhold og spuling af fortove, gader og pladser i 2018-2021.

Det fremgår af budgetnotat TM29 at: "Bevillingen omfatter spuling af fortove, gader og pladser fra torsdag til søndag med fokus på Indre By. Derudover registrering af affald fra nattelivet samt opstilling af midlertidige/flytbare toiletter eller urinaler på relevante steder, hvor behovet er stort".

Målet med denne indsats er at nedbringe lugtgener fra nattelivets urin og affald. Desuden er der gennemført forsøg med mobile toiletter (jf. pkt. 4.6).

Spuling har været en løbende indsats igennem 2018 og 2019. Enheden oplever, at der kommer markant færre klager over urin og affald i gaderne efter at spuling er igangsat.

Der arbejdes med optimering af ruteplanlægning, ligesom det registreres via GPS, hvor i byen der bliver fejlet, spulet og tømt affaldskurve. Disse ruter tilpasses løbende over året, hvor bl.a. vejr og vind er med til at regulere, hvor meget byen bliver brugt.

Aktivitetsniveauet i forhold til spuling fortsætter uændret, og der opsættes mobile toiletter relevante steder i 2020.

4.4. Hyppigere tømning og udskiftning af affaldskurve

Med budget 2018 blev der bevilliget 2,0 mio. kr. i anlæg i 2018 til udskiftning af affaldskurve og 3,1 mio. kr. i drift i 2018 og 4,1 mio. kr. i drift i 2019 og frem til hyppigere tømning af affaldskurve.

Det fremgår af Teknik- og Miljøforvaltningens udmøntningsnotat pkt. 39e at: "*der gennemføres en øget service i form af yderligere to til tre tømninger af de mest belastede affaldskurve i København, samt udskiftning af nedslidte affaldskurve og opsætning af 60 stk. 600 liters affaldscontainere.*"

Målet er at mindske skrald i gaderne og lugtgener fra overfyldte og beskidte affaldskurve.

Udskiftning af affaldskurve er sat i bero ved et notat 3. maj 2018 på grund af anlægsloftet. Opsætning af 660 L containere blev ligeledes sat i bero pga. anlægsloftet. I 2019 har forvaltningen fortsat været ramt af anlægsstop, hvorfor de planlagte 120 større skraldespande endnu ikke er opsat i Indre By. I 2020 vil en stor andel af planlagte 181 større skraldespande (240 liters) dog blive opsat i Indre By.

I oktober 2019 er der opsat 3 x 240 liters skraldespande i Vestergade i forbindelse med forsøget i Vestergade.

Konsekvensen af anlægsstoppet har været overfyldte affaldsspande, da man ikke har kunne udskifte små kurve med større, samt arbejdsmiljømæssige udfordringer, da man ikke har kunne overgå til maskinel tømning af kurve.

Afvaskning af affaldskurve har været sporadisk i 2019, da der har været udfordringer med at anskaffe materiel, som kunne varetage opgaven på en arbejdsmiljømæssig forsvarlig vis, samt der har været uklarhed om opgaven. Arbejdet forventes genoptaget i det nye år, så snart frosten har lagt sig. De kurve, der trænger mest, bliver prioriteret først.

Aktivitetsniveau for hyppigere tømning af affaldskurve og spuling af affaldskurve videreføres i 2020.

4.5. Nye tiltag mod affald i nattelivet

Teknik- og Miljøforvaltningen, Center for Driftsudvikling (CDU) arbejder kontinuerligt med projekter, der sikrer kapacitetsudvidelse af affaldsløsninger samt projekter som ændrer affaldsadfærden, også i nattelivet. Nedenfor er listet de tiltag, som CDU arbejder på i 2019 og 2020.

4.5.1. Partnerskab med restauratører i Vestergade

Partnerskabet indbefatter opsætning af tre permanente større pizzakurve, ét pariserstativ samt aftale om udlån af tre arrangementsstativer til barejere i en testperiode – i ugerne 41-51 2019. Barer opsætter kommunens arrangements-skraldespande i nattetimerne for at øge kapaciteten i gaden.

Natteværterne kan konstatere, at de nyligt opsatte stationære Pizzakurve aflaster meget i bylivet om natten. Natteværterne erfarer, at tømningen af arrangementsstativerne som udgangspunkt sker af dørmændene selv, samt at de smider de fyldte affaldssække i både barernes egne affaldscontainer og Teknik- og Miljøforvaltningens container på Gammeltorv.

Den endelige evaluering af forsøget forventes afklaret med de involverede parter efter projektets afslutning.

4.5.2. Nyt kapacitetsudvidende byudstyr

Arkaden - Skraldespanden, der får de unge til at samle affald op fra gaden

Udvikling af interaktiv skraldespand, der er testet i samarbejde med Århus kommune. Effektmålingen i Århus viste, at Arkaden gav 58,5 % mindre henkastet affald på gaden.

Beholder udelukkende til pizzabakker

Teknik- og Miljøforvaltningen er ved at få produceret første prototype af en supplerende beholder, som er udelukkende til pizzabakker. Forventningen er, at de eksisterende skraldespande dermed ikke fyldes op af pizzabakker, der kan ligge på tværs i spanden. Dermed vil skraldespandene kunne indeholde mere andet affald fremover, mens mindre affald vil ende henkastet på gaden.

Ekstra kapacitet påmonteres eksisterende byudstyr

Udvikling af prototype for en supplerende kapacitetsudvidende affaldsløsning, som kan monteres ved aftenrenholdelse og tages ned igen i morgentimerne, og dermed mindske mængden af henkastet affald.

Askebægre

I efteråret 2019 opsættes askebægre på 100 udvalgte skraldespande. Desuden udvikles en løsning til posestativerne i Middelalderbyen, så disse stativer kan få monteret askebægre i første halvdel af 2020.

4.6. Forsøg med mobile toiletter

I budget 2018 blev der bevilliget 1,3 mio. kr. i service til renhold og spuling af fortove, gader og pladser i 2018-2021.

På den baggrund har der stået fire mobile toiletter på Gammel Torv henover sommeren 2019 fra den 7. juli og seks uger frem. Toiletterne har stået fra torsdag til søndag. De fire toiletter er blevet stillet op om torsdagen og er blevet udskiftet hver dag indtil søndag. Driften beretter om en positiv effekt af tiltaget. I den periode toiletterne har stået, har der været mindre urin og lugt i området omkring Gammel torv.

5. Tryghed og inklusion

5.1. Ansvarlig udskænkning og alkoholkultur

Under indsatsområdet "Et trygt og inkluderende natteliv" er temaet "Ansvarlig udskænkning". Under dette tema vil Københavns Kommune og nattelivets aktører arbejde for:

1. Alkoholbevillinger og lejlighedstilladelser administreres med et alkoholforebyggende sigte, sådan at både ønsket om et godt erhvervmiljø og forventninger om et trygt natteliv i lokalområdet tilgodeses. Det vil sige, at udskænkning af alkohol foregår på ansvarlig vis og i tråd med det øvrige forebyggende arbejde på alkohol- og stofområdet, der foregår i kommunerne.
2. Bevillingsnævnet skal se med stor alvor på tilfælde af udskænkning af alkohol til mindreårige eller personer, der er til fare for sig selv eller andre.
3. Københavns Kommune vil arbejde for et lokalt ejerskab til rusmiddeldagsordenen på ungdomsuddannelserne.

Indsats 1 og 2 vedrører Bevillingsnævnets administration af alkoholbevillinger og lejlighedstilladelser. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ser fortsat et stort potentiale i at fremme ansvarlig udskænkning via Bevillingsnævnets arbejde, som beskrevet i indsatserne.

Fremme af ansvarlig udskænkning understøtter det alkoholforebyggende arbejde i Københavns Kommune. Ansvarlig udskænkning forebygger f.eks. udskænkning til stærkt påvirkede personer m.v., hvorved risikofyldt alkoholadfærd og vold ligeledes forebygges.

Alkoholforgiftning og andre alkoholrelaterede ulykker såsom trafikulykker kan have dødelig udgang, samtidig med at et intensivt og langvarigt forbrug kan medføre sygdom, afhængighed og social marginalisering.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder for en mindre risikofyldt alkoholkultur, bl.a. i regi af partnerskaberne med ungdomsuddannelserne, men vurderer, at der fortsat er udviklingsmuligheder. Det kan f.eks. være i forhold til samarbejde med restauratører og Bevillingsnævn.

Indsats 3 løftes via Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, bl.a. i samarbejde med Socialforvaltningen.

Pr. 1 januar 2017 har alle ungdomsuddannelser i København valgt at indgå partnerskab med Københavns Kommune om fremme af de unges sundhed og trivsel. Med partnerskaberne berøres mere end 15.000 unge. Partnerskaberne favner røgfrihed, alkohol og rusmidler samt psykisk sundhed og seksuel sundhed.

En række ungdomsuddannelser arbejder med forskellige former for alkohol- og rusmiddelforebyggende aktiviteter, f.eks. udvikling af alkohol- og rusmiddelpolitikker, alkoholfri arrangementer, undervisning og debat om alkoholkultur, samt særligt målrettede indsats omkring problematisk brug af rusmidler i samarbejde med Socialforvaltningen.

5.2. Bekæmpelse af diskrimination

I en storby med "kant" skal alle føle sig velkommen. Et indsatsområde i Restaurations- og Nattelivsplanen handler derfor om bekæmpelse af diskrimination.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen lancerede i 2017 "Charter for et fair natteliv uden diskrimination" i samarbejde med brancheorganisationerne HORESTA og DRC. Underskriverne af charteret forpligter sig til at følge et sæt retningslinjer for sikkerhedsarbejde og for håndtering af oplevelser af diskrimination. 46 natklubber mv. har indtil videre tilmeldt sig charteret. Indsatsen udløber 31. december 2019, men brancheorganisationerne påtænker at videreføre arbejdet fremadrettet.

Under indsatsen er der desuden afholdt følgende aktiviteter i 2019:

- Kultur- og Fritidsforvaltningens Natteværter er blevet opkvalificeret i håndtering af diskriminationshændelser i nattelivet. Det skal skærpe opmærksomheden på hændelser og nedtrappe konfliktsituationer til gavn for både gæster og beværtninger.
- Der er afholdt seminarer for dørmænd og øvrigt personale fra natklubber om forebyggelse af diskrimination, interkulturel kommunikation og konflikthåndtering.
- Oplysningskampagnen ” Luk munden på diskrimination” løb af stablen i uge 49. Formålet var at opfordre borgere til at vise sympati for borgere, der udsættes for diskrimination og på denne måde sige fra over for diskrimination i nattelivet. Kampagnen bestod af tre dele: 1) En animationsvideo der viser, hvordan vidner kan reagere mest hensigtsmæssigt på diskriminationshændelser 2) Budskabsplakater i bybilledet og 3) Beskæftigelses- og Integrationsborgmesteren gik sammen med Natteværterne på gaden i nattetimerne for at gå i dialog med nattelivsgæster om emnet.
- Center for Konfliktløsning har faciliteret mæglingssamtaler mellem natklubber og nattelivsgæster, som har oplevet at blive diskrimineret. I 2019 er afholdt fire mæglingssamtaler, og to samtaler er endnu under forberedelse. Samtalerne er et produkt af indberetninger via Københavns Kommunes Stemplet-formular, hvor nattelivsgæster har kunnet registrere diskriminationshændelser. Hvis beværtningen er medunderskriver på Charter for et fair natteliv uden diskrimination, vil gæsten tilbydes en mæglingssamtale med repræsentanter for beværtningen. Indsatsen har været afviklet i samarbejde med brancheorganisationerne DRC og HORESTA.

Afrapportering

af Københavns Kommunes
Restaurations- og nattelivsplan
og Handleplan for nedbringelse
af gener fra nattelivet

December 2019

www.kk.dk